

Aan de werkgroep Commissie Jeugd van de Tweede Kamer SG

Aan welke voorwaarden moeten de voorstellen van het kabinet voldoen om de problemen in de jeugdzorg op de korte en lange termijn op te lossen?

De Eigen Kracht Centrale is van mening dat de wijze waarop in Nederland de jeugdzorg is georganiseerd gekanteld moet worden. De jeugdzorg is in de eerste plaats voor kinderen en jeugdigen en hun familie als er moeilijkheden zijn. Deze zouden dan ook als eerste geraadpleegd moeten worden als er hulp nodig is. Het stimuleren van 'samenredzaamheid' staat voorop want wie kan rekenen op hulp uit eigen kring zal steviger in zijn schoenen staan en minder een beroep doen op professionele zorg. De sleutel van samenredzaamheid is zeggenschap over het probleem én de oplossing. De kring rondom de kinderen en jeugdigen wordt daarom groter gemaakt en aan die (eigen) mensen wordt als eerste om een strategie gevraagd, een plan, samen met de vraag wat zij zelf aan hulp beschikbaar hebben. Zo blijft de verantwoordelijkheid bij de mensen zelf en actief burgerschap is dan de uitkomst. Deze werkwijze verandert de positie van de professional. Diens rol is om de betrokkenen eerst te vragen zelf een plan te maken. Hij kan kaders stellen, informatie over hulp geven en zal alleen plannen accepteren die een 'onbedreigde ontwikkeling van de jeugdige' mogelijk maken. Zo creëren we een 'village' rond het bedreigde kind of jeugdige. Meer handen, hoofden, en harten! Uit onderzoek weten we dat de meeste mensen trots en plezier ontleen aan het feit dat zij eigenaar zijn van de oplossing en afspraken die staan in het plan dat zij in eigen kring zelf gemaakt hebben. Vaak wordt in een plan ook om professionele hulp gevraagd. In dat geval loopt de samenwerking met de hulpverlening dan ook veel beter.

In de afgelopen jaren is met deze manier van werken in de jeugdzorg in het hele land ervaring opgedaan en uit onderzoek naar meer dan 3000 Eigen Kracht-conferenties is duidelijk geworden dat: burgers dit willen, tevreden over zijn over deze benadering (kinderen ook), het negen van de tien keer lukt, dat hun plannen geaccepteerd worden als veilig door hulpverleners, dat de plannen uitgevoerd worden ook op termijn, dat kinderen eerder veilig zijn dan wanneer buitenstaanders een plan voor hen maken, dat de zorgconsumptie afneemt en dat de hulp (kosten)effectief is.¹

Deze positieve uitkomsten zijn het resultaat van een principiële verandering van de aanbodgerichte standaardbenadering van de professionele zorg naar een vraaggerichte benadering. Overigens staat dat al in de wet. Artikel 3, lid 2, en artikel 4, lid 2, van het Uitvoeringsbesluit Wet op de jeugdzorg stellen dat er geen aanspraak op jeugdzorg is als de jeugdige dan wel zijn ouders, stiefouders of anderen die hem als behorende tot hun gezin verzorgen en opvoeden de problemen van de jeugdige het hoofd kunnen bieden. Echter als zodanig wordt de wet niet uitgevoerd want in de dagelijkse praktijk wordt bijna nooit aan genoemde personen gevraagd hoe zij de problemen het hoofd kunnen bieden, laat staan dat aan familieleden en mensen uit het netwerk gevraagd wordt zelf een plan op te stellen en al helemaal niet voordat professionals een plan gemaakt hebben. Familie en netwerk worden veelal gezien als

Postbus 753
8000 AT Zwolle
Telefoon 038 - 422 25 26

info@eigen-kracht.nl
www.eigen-kracht.nl

Postbank 939 95 84

Eigen Kracht Amsterdam
Nieuwe Herengracht 18
1018 DP Amsterdam

Telefoon 06 - 55 32 48 13

amsterdam@eigen-kracht.nl

---

¹ Opbrengst Eigen Kracht-conferenties: effecten en baten, 2010

oorzaak van het probleem. De praktijk van het benutten van de eigen omgeving is nu juist omgekeerd: familie en netwerk blijken het begin van de oplossing! Een hulpverleningsplan is dan niet meer het werkplan van de hulpverlener, maar het plan van de burgers waarin professionele zorg een onderdeel kan zijn. Het moet wel een verankerd recht en een verankerde plicht van burgers zijn om eerst hun eigen omgeving aan te spreken.

Wij vragen de politiek dan ook om bij de herziening van de Wet op de jeugdzorg de visie waarop deze vraaggerichte benadering is gestoeld onwrikbaar in de wet te verankeren.

Op basis van onze jarenlange ervaring en gesteund door (inter)nationaal onderzoek is de volgende wetswijziging nodig:

- burgers worden als eerste uitgenodigd met eigen mensen een plan te maken,
- het proces om tot besluitvorming te komen wordt gefaciliteerd door een onafhankelijk persoon, die niet verbonden is aan een organisatie die belangen heeft bij de uitkomst van het plan,
- de eigen mensen maken in besloten tijd, zonder buitenstaanders, het plan,
- professionals accepteren veilige plannen
- dit plan leidend is voor de hulp.

De aanbodgerichte standaardbenadering wordt hiermee verlaten. Deze wetswijziging is nodig omdat, behoudens enkele uitzonderingen, het aanboren en benutten van de eigen kracht van burgers incidenteel gebeurt en vaak een kort leven beschoren is. Burgers hebben een wettelijk recht nodig, hulpverleners hebben een wettelijk mandaat nodig om te durven vertrouwen op de eigen kracht van hun cliënten, organisaties moeten hun mensen 'in rechte' daarin kunnen steunen

De jeugd- en de pleegzorg zal hierdoor drastisch veranderen. (Inter)nationaal onderzoek heeft overtuigend laten zien dat (desgevraagd) families en netwerk veelal in staat en bereid zijn oplossingen te vinden in eigen kring. Dat leidt tot minder uithuisplaatsingen in instellingen, meer netwerkpleegzorg en hulp thuis. Professionele zorg wordt dan gevraagd om families daarin te ondersteunen.

Wij realiseren ons dat we een ingrijpend voorstel doen maar de al jarenlange slechte conditie van de jeugdzorg vraagt o.i. om een werkelijk nieuwe impuls. De minister voor Jeugd en Gezin heeft in september 2009 aangegeven dat een nieuwe inrichting van het jeugdzorgstelsel niet uitgesloten is. Ervaring met- en onderzoek over 3000 conferenties zijn voldoende aanleiding om dit heel serieus te overwegen.

De grote vraag is of de politiek de visie van de cliënt als leidraad durft te nemen voor het vaststellen van de hulp die nodig is. De politiek heeft de macht om de regels van de toegang tot de zorg zo te veranderen dat de gebruikers van de jeugdzorg met hun familie en netwerk eerst aan zet worden gelaten. Die visie moet dan in de wetverandering verankerd worden. anders blijft alles bij het oude.

Wij hopen daarin op uw steun mogen rekenen.

Hoogachtend,

Rob van Pagée
Bestuurder Eigen Kracht Centrale
0622500788
www.eigen-kracht.nl